

Kylävara

paikallisen varautumisen perustana

Ritva Pihlaja

Virolahden kyläfoorumi 19.11.2024

Uusi
varautumisen opas
julkistettiin 18.11.2024

Opas löytyy verkosta
osoitteesta
[Suomi.fi/oppaat/varautuminen](https://suomi.fi/oppaat/varautuminen)

Sisäministeriö
Digi- ja väestötietovirasto
[Suomi.fi](https://suomi.fi)

Varautunut pärjää paremmin

Miten häiriöihin ja kriiseihin voi varautua?
Tutustu varautumisoppaaseen – ja osaat toimia.

Miten paikallinen yhteisö voi parantaa varautumista ja kriisinkestävyyttä?

Kylävara
paikallisen
varautumisen
perustana

1. Miten kylissä varaudutaan erilaisiin häiriö-, poikkeus- ja kriisitilanteisiin?
2. Miten näissä tilanteissa toimitaan?

arjen
turvallisuus

varautuminen

normaaliolot

vaste

poikkeusolot

Liikenneonnettomuus

Kiinteistön tulipalo

Laaja maastopalo

Häiriö sähkönjakelussa

Häiriö vesihuollossa

Häiriö viestintäverkoissa

Häiriö elintarvikehuollossa

Ympäristövahinko

Säteilyonnettomuus

Laajat myrskytuhot

Vakava epidemia/pandemia

Kadonneen henkilön etsintä

Huolenpito ikääntyneistä/yksin asuvista

Yksittäisen kyläläisen/perheen vakava kriisi

Laajamittainen maahantulo

Sotilaallinen kriisi

Muu, mikä?

*HUOM! listaa
täydennetään
sitä mukaa,
kun tietoa
karttuu*

Konkretiaa:

turvallisuuteen
liittyviä teemoja,
jotka nousevat
esille kylillä eri
puolilla Suomea

✓ kylän yhteisen turvallisuustyön käynnistäminen

- ✓ konkreettinen toimintaohje, miten kylä varautuu erilaisiin häiriö-, poikkeus- ja kriisitilanteisiin
- ✓ kyläläisten keskinäisestä työnjaosta sopiminen, tiimien ja vastuuhenkilöiden kirjaaminen
- ✓ kyläläisten erityisosaamisen kartoitus ja kirjaaminen
 - ✓ sairaanhoitajat, lähihoitajat, ensiaputaitoiset, henkisen tuen osaaminen, ruokahuollon osaajat, radioharrastajat, viestinnän osaajat, koiranomistajat, suunnistustaitoiset, metsurit, varaosa-Villet, korjaamo-Kallet, kielitaitoiset
- ✓ kylän infran kartoitus ja kirjaaminen
 - ✓ juomavesikaivot, aggregaatit, traktorit, mönkijät, kylmähuoneet/kellarit, etsintäkoirat, kotieläintilat, polttopuiden ja -aineiden varastot, puulämmitteiset kiinteistöt, mylly
- ✓ elintarvikkeiden ja lääkkeiden saatavuuden varmistaminen
- ✓ poikkeustilanteiden viestinnän ja tiedonkulun varmistaminen
- ✓ harjoituksia, harjoituksia, harjoituksia sekä koulutusta, koulutusta, koulutusta

✓ viranomaisyhteistyön ja -tiedonkulun toimintaohje, viranomaiskontaktit, yhteyshenkilöiden listan säännöllinen päivitys

✓ kylätalojen varustaminen

- ✓ kylätaloista valmiuskeskuksia: esimerkkivarustelista on olemassa
- ✓ harjoituksia ja koulutusta
- ✓ kyläläisten keskinäisestä työnjaosta ja tiimeistä sopiminen

✓ kyläradiot

- ✓ seudulliset kyläradioverkot – yksittäisen kylän kyläradio
- ✓ tekniikan lisäksi tarvitaan jalkautusta ja koulutusta kyläradioon tutustumiseksi ja sen käyttöön
- ✓ kyläradioverkon liittyminen muihin poikkeustilanteiden viestiverkkoihin

Miten varmistetaan tiedonkulku häiriö- ja kriisitilanteissa? Mikä on kyläradio?

Tiedonkulun varmistaminen häiriö- ja kriisitilanteissa

Kyläradiot

ovat helppokäyttöinen ja edullinen keino varmistaa tiedonkulku ja viestintä kylissä ja kyläläisille, jos

- ✓ sähköt ovat poikki
- ✓ kännykät eivät toimi
- ✓ nettiyhteydet ovat nurin

Linkkejä avuksi kyläradiotoimintaan tutustumiseksi:

[Kyläradio, video Isokyrö, Lehmäjoki](#)

[Yle uutinen ja video Posio](#)

[Eteläpohjalaiset kylät artikkeli](#)

[Kurikka Lehtimäki Isokyrö](#)

[Kaustisen seutu uutinen](#)

Tiedonkulun varmistaminen häiriö- ja kriisitilanteissa

Kyläradio on

viestintäkonsepti,
joka mahdollistaa

- ✓ asukkaiden keskinäisen yhteydenpidon kylissä
- ✓ tiedonkulun kylään ja kylästä esimerkiksi kunnan ja pelastusviranomaisten kanssa

teknisesti

1. kyläradioasema:
radiolaite, virtalähde,
antenni
2. kyläläisten käytössä on
RHA68-radiopuhelimia
(metsästäjien käyttämä
radiopuhelin)

virtalähde toimii
tarvittaessa
varavoimalla

Kyläradio

- ✓ voidaan suunnitella täydentämään häiriö- ja kriisitilanteiden muita viestiverkkoja
- ✓ kyläradiota ei kytketä teknisesti viranomaiskäytössä oleviin muihin häiriötilanteiden viestiverkkoihin (VIRVE, HÄTI, HF)
- ✓ viranomaiset päättävät, mitä viranomaisverkoissa liikkuvasta tiedosta välitetään kyläradioille (ns. turparele)

Kyläradioverkko on

- ✓ tärkeä viestintäväline **väestönsuojelun** näkökulmasta erityisesti harvaan asutulla maaseudulla ja pitkien välimatkojen olosuhteissa
- ✓ investointina ja käyttö-kustannuksiltaan **edullinen**

Seudullinen kyläradioverkko

- ✓ kyläradioaseman asentaminen vain yhdelle yksittäiselle kylälle mahdollistaa kylän sisäisen tiedonkulun ja viestinnän
- ✓ seudullinen kyläradioverkko mahdollistaa tiedonkulun ja viestinnän myös kylää laajemmin naapurikylien ja viranomaisten kanssa

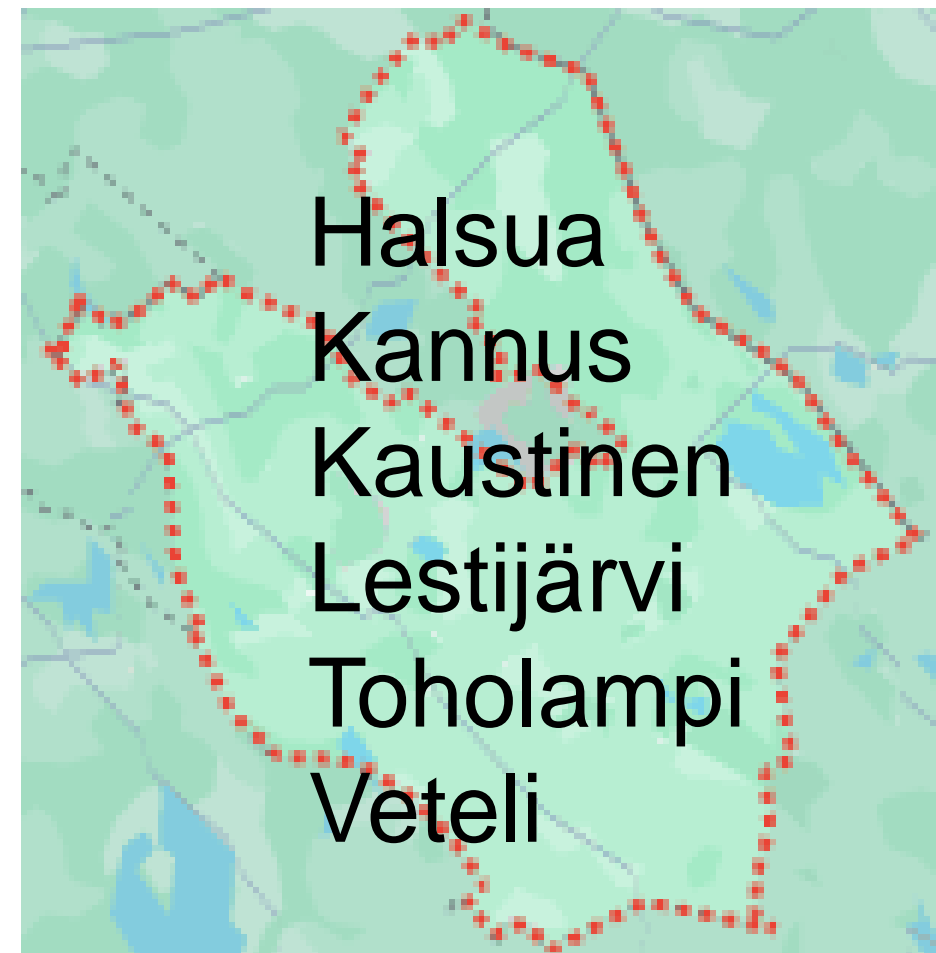
- ✓ kyläradioasemien asentamispaikkoja valittaessa on huomioitava
 - ✓ maantiede
 - ✓ asemien etäisyydet
 - ✓ maastonmuodot
 - ✓ väestön sijoittuminen
 - ✓ aktiivikäytössä olevat kylätalot
 - ✓ asukkaiden aktiivisuus

Tiedonkulun varmistaminen häiriö- ja kriisitilanteissa

Seudullinen kyläradioverkko

Esimerkkinä Kaustisen seutukunta

- ✓ kuuden kunnan alueelle 14 kyläradioasemaa
 - ✓ 6 asemaa asennetaan kunnantaloille
 - ✓ 8 asemaa asennetaan aktiivisille kylille
- ✓ asemien hankinta kuntien rahoituksella (á 400 €), lisäksi asennuskustannukset
- ✓ toimijana Kaustisen seutukunta, HUOVA-hanke
- ✓ asennustyöt alkavat loppuvuonna 2024
- ✓ suunnitteilla kylien turvallisuuteen keskittyvä jatkohanke, Keski-Pohjanmaan Kylät ry

Kyläradioita

lista päivitetty 15.11.2024 RP

Pohjois-Savo	Leppävirta	Soinilansalmi
		Kotalahti-talo
		Sorsakoski, Seurala
		Kunnantalo
	Kuopio	Syvänniemi, Hermannin-talo
	Vesanto?	
Etelä-Savo	Mäntyharju	
Kanta-Häme	Hausjärvi	Haminankylä
		Hikiä
		Ryttylä
		Oitti
Varsinais-Suomi	Laitila	Leinmäki
	Loimaa	Alastaro
		Metsämaa
	Pöytyä	Paimenenmäki
Pirkanmaa	Urjala	Menonen
Satakunta	Rauma	Kodiksami

Etelä-Pohjanmaa	Isokyrö	Lehmäjoki
	Kauhava	Ruotsala
	Kurikka	Luopa
		Salonkylä
	Lehtimäki	Suokonmäki
	Ilmajoki	Nopankylä
Jurva?		
Keski-Pohjanmaa	Kaustinen	Salonkylä (toimii jo)
		kunnantalo
	Halsua	kunnantalo
		kylä (Ylikylä)
	Lestijärvi	kunnantalo
		kylä (Yli-Lesti?)
	Toholampi	kunnantalo
		kylä (Sykäräinen?)
	Kannus	kunnantalo
		2 kylää (Märsylä, Mutkalampi, Yliviirre?)
Kunnantalo		
Veteli	kylä (Räyrinki, Pulkkinen?)	

Pohjois-Pohjanmaa ja Kainuu	Liikkuvat asemat (Vapepa)	Kuusamo Pudasjärvi (PEPA radiokalusto, RHA68-kalusto hankinnassa) Raahe Liminka (radiokalustoa ei ole vielä)
		Kalajoki
	Suomussalmi	2 henkilökohtaista asemaa (Pesiökylä+1)
	Kajaani	henkilökohtainen asema
	Nivala	henkilökohtainen asema
	Ylivieska	2 henkilökohtaista asemaa
pääosa Vapepa-toimijoita	Ylivieska	henkilökohtainen asema
	Kalajoki	henkilökohtainen asema
	Kuusamo	suunnitteilla 7 kyläradioaseman verkko, hankinnassa mukana 10 radiopuhelinta/asema
	Posio	Perä-Posio
	Lappi (tilanne päivittämättä)	Rovaniemi
Saarikämä		
Narkaus		
Kivitaipale		
Linnuntie, Ounasvaara		

Tiedon välittäminen kyläradion avulla

Esimerkki:

Kylällä on

- ✓ kyläradioasema ja 10 nimettyä vastuukyläläistä, joilla on radiopuhelin
- ✓ jokaiselle vastuukyläläiselle on nimetty 10 kyläläistä/perhettä, joille heidän tulee välittää kyläradion kautta saamansa tieto

Esimerkissä tavoitetaan

- ✓ yhden kyläradioaseman ja
- ✓ 10 vastuukyläläisen kautta 100 kyläläistä/perhettä

Tiedonkulun varmistaminen häiriö- ja kriisitilanteissa

Kyläradio: tärkeä osa paikallista valmiuskeskusta

- ✓ kylätalo tai muu vastaava kylän yhteisöllinen tila voi toimia kriisi- ja häiriötilanteissa paikallisena valmiuskeskuksena/ johtokeskuksena/kokoontumispaikkana
- ✓ kyläradioasema kannattaa asentaa osaksi paikallista valmiuskeskusta
- ✓ Pohjois-Pohjanmaalla, Kainuussa ja Lapissa on muutamia liikkuvia radioasemia (Vapepa); näitä voidaan myös hyödyntää

Kysymyksiä sovittavaksi

- ✓ kuka on kyläradioaseman ”omistaja”/”isäntä”
- ✓ kuka vastaa säännöllisestä huollosta ja testaamisesta
- ✓ tehdäänkö kyläyhdistyksen kanssa sopimus kyläradioaseman asentamisesta kylätalolle
- ✓ kuka järjestää koulutuksia ja harjoituksia
- ✓ toimivatko vastuuhenkilöt vapaaehtois pohjalta

PAVAK =
paikallinen
valmiuskeskus

Kylätaloista valmiuskeskuksia Varustelistaa

- ✓ viestintä
- ✓ työnjako
- ✓ huolto

- ✓ tie perille
- ✓ sähköistetty, aggregaatti tai valmius kytkennälle
- ✓ sisä-WC / ulkokäymälä, puhdistuspyyhkeitä
- ✓ invaramppi / luiska
- ✓ juokseva vesi (porakaivo; pumpun toiminta varmistettu sähkökatkoissa)
- ✓ vedenpuhdistustabletteja
- ✓ roskapusseja ja jätesäkkejä

- ✓ kylmäkalusto
- ✓ vesikanistereita, kannellisia sankoja
- ✓ keittiö, vararatkaisuna kaasuliesi ja pullot
- ✓ ulkona grillikota / laavu ruuan valmistukseen
- ✓ retkikeittimet, hiiligrillejä
- ✓ kertakäyttöastioita
- ✓ kolmen päivän kotivara
- ✓ hyvin säilyvää, kylmänä syötävää ruokaa

- ✓ talvilämmin tai lämmitettävissä kohtuullisen ajan kuluessa
- ✓ tulisijat, riittävästi polttopuita riittävästi
- ✓ makuualustat, makuupussit, huovat
- ✓ tulitikut, tulentekovälineet, kynttilät
- ✓ taskulamppuja, lyhtyjä (ladattavat, pattereita)
- ✓ isot ulkotulet

- ✓ teippiä ja muovia ilmanvaihtoaukkojen ja ikkunoiden tiivistämiseen (laskeumalta suojauminen)
- ✓ patteriradio, paristot, varavirtalähde powerbank
- ✓ alkusammutusvälineet
- ✓ ensiapuvälineet
- ✓ työkaluja, ilmastointiteippiä
- ✓ varakanisteri polttoainetta
- ✓ kyläradio
- ✓ sydäniskuri

Lähteet: [Arjen turva Pohjois-Savossa](#)
ja Kyläturvallisuus 2025 -hanke

Mitä kaikkea kylävara pitää sisällään?

Ainakin kaikkea tätä, mitä muuta?

Kylävara paikallisen varautumisen perustana

Huoltovarmuus

- ✓ Elintarvikkeiden saatavuus
- ✓ Vesihuolto
- ✓ Muut päivittäistavarat
- ✓ Lääkkeiden saatavuus
- ✓ Polttoaineet
- ✓ Sähkö/energia/lämpö
- ✓ Tietoliikenneyhteydet
- ✓ Logistiikka, tavaroiden kuljetus

Kylän infra ja ympäristö

- ✓ Ympäristön erityispiireet ja riskit
- ✓ Teiden ja liikenteen turvallisuus
- ✓ Kylätalo ja muut kylän yhteisölliset tilat: varustus, lämmitys ja huolto
- ✓ Kaivot, juomavesi
- ✓ Asukkaiden varustus ja osaaminen

Ihmiset

- ✓ Henkinen kriisinkestävyys
- ✓ Kylän asukkaiden tilannekuva: erityisesti lapset, nuoret, vanhukset
- ✓ Liikenne, ihmisten liikkuminen
- ✓ Suojaväistö / evakuointitilanne

Viranomaisyhteistyö

- ✓ Pelastustoimi
- ✓ Ensihoito
- ✓ Poliisi
- ✓ Puolustusvoimat
- ✓ Rajavartiolaitos
- ✓ Riistakeskus

Tiedonkulku

- ✓ Viestintä häiriö- ja kriisitilanteissa kylän sisällä ja ulkopuolelle
- ✓ Tilannekuva
- ✓ Kyläradio
- ✓ Kylän yhteys/vastuuhenkilöt, yhteystiedot

Työnjako

- ✓ Kylän yhteisölliset toimijat: työnjako ja yhteystiedot
- ✓ VPK, Vapepa, SPR, metsästysseura, martat, jne

Kiitos

Kylävara paikallisen varautumisen perustana -hanke

ritva.pihlaja@suomenkylat.fi

045 3410 394

